

Årsberetning for Moss Historielag 2022

Moss Historielags aktiviteter har i 2022 stort sett vært gjennomført som planlagt. Etter to år med begrensinger i aktiviteten var det kun medlemsmøtet i januar som ble avlyst på grunn av myndighetenes begrensninger for å hindre smittespredning av Covid-19 viruset.

Styret har i 2022 vært spesielt opptatt av å få fram tiltak som gjør oss synlige for publikum. I tillegg til de månedlige temamøtene, sommertur og julemøtet, ønsker vi å få fram tiltak som engasjerer publikum i alle aldre og fremmer og tar vare på lokalhistorien.

Styret

Styret ble valgt på årsmøtet i mars og har hatt følgende medlemmer: leder Kristian Hjortkær Hansen, nestleder Per Vorum, kasserer Liv Berger, redaktør Tom Ottar Røw, sekretær Kirsten Espegren, styremedlemmene Elisabeth Vogt, Svein Åge Lauritzen og Wenja Blomberg. Varamedlemmene Harald Stenerud og Jan Kronberg. I 2022 har styret hatt elleve styremøter.

Hovedtrekkene i økonomien

Medlemstallet pr. 31.12.2022 er 287. Dette er en netto nedgang i antall medlemmer i 2022 på tre. Vi fikk 30 nye medlemmer og en avgang på 33. Laget har 220 enkeltmedlemmer med kontingent på kr. 350,- og 65 hustandsmedlemmer med kontingent på kr. 500,-. Moss Historielag har to æresmedlemmer.

De største inntektspostene er medlemskontingenten på kr. 93.400,- og mva. refusjon på kr. 16.200,-. De største utgiftspostene er produksjon av Strandsitteren på kr. 53.600,-, støtte bøker på kr. 47.300,- og leie av Justus kr. 28.000,-. Regnskapet for 2022 viser et underskudd på kr. 60.000,- pr. 31.12. Moss Historielag har en solid egenkapital. Regnskapet er ikke revidert pr. 09.01.2023.

Moss Historielags virksomhet og arrangementer i 2022

Åpne medlemsmøter med foredrag

Det er gjennomført totalt ti møter, inkludert årsmøtet og julemøtet. Alle møtene ble gjennomført på ettermiddag/kveld, sju av disse i Larkollveien 7, ett ble gjennomført på Rygge- museums og historielag og julemøtet på Rundhuset i Nesparken. Antall frammøtte varierer mellom 20 og 60.

Gjennomførte møter:

- 6. februar: Spanskesyken i Moss, v/Christina Stylegar Torjussen
- 16. mars: Et forfatterskap med å skrive historiske romaner, v/Heidi Morell Eljarbø
- 20. april: Seilskutetiden i Moss, v/Per Andreas Vogt
- 18. mai: Byreparasjon som alternativ til høyblokker, v/Kari Due Ulla
- 24. august: Hvordan skrive interessante bygdebøker? v/Ketil Johansen som i 2022 lanserte bind 5 av «Rygge – Bosteder og slekter»
- 21. september: Omvisning og kunnskapsformidling på Rygge museet og i Rørhuset v/leder i Rygge Museum og historielag Helge Aker og Søren Kure
- 12. oktober: Ambassadørrollen før og nå v/Steinar Hagen
- 19. oktober: Historien om Blinken gjennom 60 år v/Terje Ogden

- 23. november i Rapidhuset: Hvordan fotballen oppsto både i Norge, Østfold og Moss v/Per Vold
- 8. desember i Rundhuset: Spritbyen Moss v/Erik Sagflaat

Arrangementer

Sommertur

Årets sommertur ble arrangert den 11. juni og gikk til Vestfold med guidet tur til Munchs rike i Åsgardstrand og Midgard Vikingsenter i Borre.

Vandring

Lørdag 27. august gjennomførte Elisabeth Vogt en historisk vandring i Møllebyen og på Verket.

Torsdag 13. oktober var det offisiell lansering av digitalt historisk vandringsspill via appen Wittario. Moss Historielag v/nestleder Per Vorum, stortingsrepresentant Tage Pettersen og ordfører Hanne Tollerud sto for den offisielle åpningen. Etter den offisielle åpningen deltok publikum på vandringen fra Vincents Bugges plass til Molbekktjernet.

Deltakelse på stands

MH deltok lørdag 11. juni på stand i gågata ifm. Mossedagene. I tillegg sto vi to søndager, siste i mai og august hadde vi stand i Orkerødparken (v/Justus) i forbindelse med Utegalleriet hvor lokale kunstnere viste fram sine verker.

Årsmøte i Østfold Historielag

Årsmøtet til Østfold Historielag 2022 ble gjennomført den 26. mars på Gamle Prestebakke Kornsjø. Fra styret i Moss Historielag møtte Kristian Hjortkær Hansen og Liv Berger. Oddvar Aasen fra Moss Historielag møtte som representant for bokkomiteen. Elisabeth Vogt fra Moss Historielag er medlem i redaksjonskomiteen for Wivar. Kari Hanna Stumberg Omholt, Idd og Enningdalen Historielag ble gjenvalgt som leder.

Møte med tillitsvalgte i Østfold Historielag

Østfolds Historielags møte for tillitsvalgte var lørdag 10. september 2022 på Rygge Museum. Arrangementet var i samarbeid med Rygge Museum og historielag. Kristian Hjortkær Hansen og Kirsten Espegren deltok fra styret.

Markedsføring

Hjemmesiden

Moss Historielag benytter hjemmesiden for å informere publikum om oss og våre aktiviteter. Ifølge statistikken har vi ca. 2000 nettbesøk om dagen.

Facebook

Formålet med å benytte Facebook er å markedsføre Moss Historielag ved å spre informasjon om våre aktiviteter til medlemmer og å nå nye medlemmer. Styret har løpende lagt ut tekst og bilder fra byen vår og informasjon om lagets aktiviteter. Vi har 928 følgere på FB.

E-post og sms

Styret sender e-post og evt. sms. til alle medlemmer om kommende arrangementer og annen informasjon som vi vurderer er nyttig for medlemmene.

Bokgaver til skolene i Moss

Som et ledd i markedsføringen til den yngre generasjon har skolene i Moss har mottatt følgende bøker i gave fra Moss Historielag:

- barneboka Gapestokken (alle barneskoler)
- heftet om historien til Moss Dagblad (alle skoler)
- Paul Nordbergs bok «Industrieventyret i Moss» (alle skoler)

Andre aktiviteter

Strategi- og handlingsplan

Styret har i 2022 startet opp arbeidet med en Handlingsplan for MH. Dette for å synliggjøre og konkretisere hvilke tiltak vi må jobbe med for å oppfylle formålet til historielaget. Tiltakene prioriteres innenfor de ressursene vi har tilgjengelige, og ansvaret for gjennomføringen må synliggjøres. Planen skal legges fram for årsmøtet i 2023.

Styreweb

Styret har også i 2022 utvidet bruken av den nettbaserte administrasjonsløsningen Styreweb. I tillegg til modulene for arkiv, medlemsregister og e-post/sms tjenester, fakturerings-tjenesten og regnskapsrapporter i regnskapsmodulen har vi tatt i bruk OCR-tjenesten. Styret vurderer ytterligere bruk i 2023.

Dokumentasjon av boksamlingen til MH

Moss Historielags har utarbeidet en oversikt med dokumentasjon av vår egen bokbeholdning på Justus. Dokumentasjonen er lagret i Styreweb og oppdateres fortløpende.

Ny brosjyre

Styret har utarbeidet ny vervebrosjyre, som er trykt opp i 200 eksemplarer. Brosjyren skal utdeles på stand og være tilgjengelig på Moss bibliotek og Byliv Moss.

Lokalhistorisk vandringsspill

Moss Historielag deltar i et prosjekt med Mossefirmaet Wittario. Det er Østfold Historielag som har inngått en 2 årig avtale med Wittario for utvikling av en app med et digitalt utendørs spill, som skal formidle lokalhistorie rette oppmerksomheten mot kulturminner. Første spill er ferdig utviklet og vandringen går langs den gamle kongeveien dvs. fra Vincents Bugges plass til Molbekktjernet. Moss Historielag håper dette kan bli en god måte å formidle lokalhistorie på, både til ungdommen og voksne. Nye spill vil bli utviklet i 2023.

Samarbeid Malakoff videregående skole

Moss Historielag har inngått et samarbeid med Malakoff videregående skole med historielærer Martin Hvolby og norsklærer Merete Kildahl om prosjektet Hus og Folk i Moss. Elever skal utforske de gamle husene som er registrert som kulturminner i Værlegata. De skal spore opp ulike kilder og finne informasjon om husene og folka som har bodd i dem. Elevene skal produsere egne artikler om husene på Wikipedia. I tillegg skal de lage digitale

fortellinger om dem, som de gjerne vil dele med historielaget. Liv Berger bistår elevene. I februar 2023 skal elevene på et åpent møte i historielaget presenterer hva de har funnet.

Økonomisk støtte til bokprosjekter

Moss Historielag har som formål å arbeide for å øke kunnskap om, forståelse av og interesse for historiske forhold med vekt på lokalhistorie. Vi har pga. inntekter fra salg av jubileumsboka midler til å bidra med finansiering av lokalhistoriske prosjekter. I 2022 har vi behandlet søknad med grunnlag i våre retningslinjer og inngått kontrakt med Paul Norberg og støttet hans bok om Industrieventyret i Moss.

Bevaring og vedlikehold av gravsteder med lokalhistorisk verdi

Moss Historielag har sendt brev til kommunen hvor vi spør gravferdsetaten og/eller kommunen har oversikt over hvilke gravminner/minnelunder som eies og driftes av Moss kommune/gravferdsetaten og hvilke tiltak som gjøres og planlegges gjennomført for at disse kulturminnene blir ivaretatt på en verdig måte. Brevet ble sendt i midten av oktober, men er ennå ikke besvart.

Arbeidsgrupper

Strandsitteren

I 2022 er det utgitt tre nummer av Strandsitteren, medlemsbladet for Moss Historielag. Opplaget er på 350. Bladet distribueres til medlemmene og selges i løssalg på seks utsalgssteder. Redaksjonen har bestått av redaktør Tom Ottar Røw og medlemmene Heidi Morell Andersen, Elisabeth Vogt, Jan Kronberg og Svein Åge Lauritzen, korrekturleser er Katrine Bjørnstad, distribusjon ved Oddvar Aasen og trykkingen skjer på Bryn Trykkservice AS i Oslo.

Fotogruppe

Fotogruppa ble opprettet i 2022. Fotogruppa ledes av Jan Kronberg, Liv Berger, Per Vorum og Hugo Hansen er øvrige medlemmer. Markedsføring av gruppa har hittil vært begrenset pga. gruppas behov for opplæring i nytt utstyr og annet. Gruppa har derfor hittil scannet egne bilder og flere tusen bilder fra Moss, som Jan Kronberg fotograferte i forbindelse med jubileumsboka «Moss som den er –og var». Hittil ligger alle bilder lagret på MHs pc. I 2023 vil MH markedsføre gruppa ytterligere og nye aktiviteter bli prioritert.

Kulturminnegruppa

Gruppa har i 2022 hatt minimal aktivitet, og har henvendt seg til styret med ønske om nye medlemmer. Henvendelser til Moss Historielag med ønske om opplysninger om personer som har bodd i Moss, gamle firmaer mm. blir besvart av Arild Austad i samarbeid med Liv Berger, Hugo Hansen og Eilert hansen. I 2022 har det kommet ca. 20 henvendelser.

Styret har utarbeidet en oversikt over aktuelle oppgaver for kulturminnegruppa for å kartlegge status og muligheter for framtidige prosjekter. Når styret har mottatt tilbakemelding på denne, vil vi sette i gang tiltak for å få nye medlemmer, som kan arbeide med prioriterte prosjekter på kulturminneområdet.

Transkriberingsgruppa

Transkriberingsgruppen har i 2022 bestått av Berit Johnsen, Liv Berger og Eilert Hansen. Kirkebøker for Jeløy 1878 – 1894, som er transkribert av AMF – Ancestry, MyHeritage og FamilySearch, er gjennomgått og korrigert. Videre er konfirmerte i Moss 1894 – 1901 transkribert og gruppa har hjulpet til med transkribering av papirer om Solgaard i Rygge herred.

Slektsforskergruppa

Slektsforskergruppa har i 2022 bestått av Liv Berger, Hugo Hansen, Eilert Hansen, Knut Thorvaldsen, Margaret Strand og Morten Edvardsen. Gruppa har hatt et aktivt år. Det er kommet mange henvendelser fra publikum om bistand til å finne slekt, som er besvart og ofte med hjelp fra medlemmer av de andre gruppene. Fra våren 2022 har gruppen vært tilgjengelig for å gi bistand og informasjon om slektninger til publikum hver tredje tirsdag i måneden i våre lokaler på Justus og hver første. mandag i måneden på Moss Bibliotek. I tillegg har gruppa gjennomført et todagers kurs på Justus i slektsgranskning. Kurset var fulltegnet.

Nytt bokprosjekt

Styret har nedsatt en arbeidsgruppe som skal utarbeide et forprosjekt for et eventuelt nytt bokprosjekt som bør omhandle mossehistorien som ikke er skrevet før, dvs. fra 1990 og fram til nå. Gruppen består av fem personer og ledes av Svein Åge Lauritzen. Gruppen skal legge fram forprosjektet for styret innen 1. mars 2023.